

C/2025/3972

20.8.2025 г.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 8 юли 2025 година

с която се допуска Португалия да се отклони от максималните темпове на растеж на нетните разходи, заложиени от Съвета, съгласно Регламент (ЕС) 2024/1263 (Задействие на националната клауза за дерогация)

(C/2025/3972)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263, и по-специално член 26 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение ⁽¹⁾, заедно с изменения Регламент (ЕО) № 1467/97 за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит ⁽²⁾ и изменената Директива 2011/85/ЕС на Съвета относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки ⁽³⁾ са основните елементи на реформираната рамка на ЕС за икономическо управление. Рамката цели насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж и устойчивост чрез реформи и инвестиции, както и предотвратяване на прекомерни бюджетни дефицити. Тя насърчава националната ангажираност и има средносрочна насоченост, съчетана с ефективно и съгласувано прилагане на правилата.
- (2) Максималните темпове на растеж на нетните разходи, заложиени в препоръка на Съвета в съответствие с член 17, параграф 1 или член 19 от Регламент (ЕС) 2024/1263, са единственият оперативен референтен показател за годишния фискален надзор на всяка държава членка и са в центъра на новата рамка за икономическо управление. С максималните темпове на растеж на нетните разходи, заложиени в посочената препоръка на Съвета, се установява бюджетно ограничение за четири или пет години, което се основава на четиригодишен период на корекция, който може да бъде удължен с допълнителен период до три години.
- (3) Рамката осигурява гъвкавост при прилагането на правилата в случай на извънредни обстоятелства извън контрола на държавите членки, които оказват значително въздействие върху публичните финанси, в съответствие с член 26 от Регламент (ЕС) 2024/1263. В този случай по искане на държава членка и по препоръка на Комисията, основана на извършен анализ, Съветът може, в четириседмичен срок от препоръката на Комисията, да приеме препоръка, с която да допусне съответната държава членка да се отклони от максималните темпове на растеж на нетните си разходи, заложиени от Съвета, когато i) извънредни обстоятелства извън контрола на държавата членка ii) оказват значително въздействие върху публичните финанси на тази държава членка и iii) при условие че това отклонение не застрашава фискалната устойчивост в средносрочен план. Съветът следва да определи срок за прилагането на това отклонение.
- (4) На срещата си във Версай на 10–11 март 2022 г. държавните и правителствените ръководители поеа ангажимент за укрепване на европейските отбранителни способности в контекста на руската военна агресия срещу Украйна. Тези цели бяха потвърдени в Стратегическия компас за сигурността и отбраната. В заключенията си относно европейската отбрана от 6 март 2025 г. Европейският съвет приветства намерението на Комисията да препоръча задействането по координиран начин на националната клауза за дерогация в Пакта за стабилност и растеж като непосредствена мярка.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета (ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/2024-04-30>).

⁽³⁾ Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 41, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/2024-04-30>).

- (5) В съобщението си от 19 март 2025 г. ⁽⁴⁾ Комисията прикани всички държави членки да използват по координиран начин гъвкавостта, предоставена от националната клауза за дерогация, с цел максимално увеличаване на въздействието върху отбранителните способности на ЕС. Тази гъвкавост има за цел да улесни прехода към по-високи равнища на разходите за отбрана, при условие че не застрашава фискалната устойчивост в средносрочен план. В това съобщение се посочва, че със задействането на националната клауза за дерогация би се допускало държавите членки да се отклонят от максималните темпове на растеж на нетните разходи, заложили от Съвета при одобряването на средносрочните фискално-структурни планове или при определянето на планове за корекции по процедурата при прекомерен дефицит, доколкото това отклонение е оправдано от увеличение на разходите за отбрана спрямо референтната година и при условие че годишното превишение до 2028 г. няма да надхвърли 1,5 % от БВП. Увеличенията над този размер ще бъдат предмет на обичайните оценки на съответствието. Този максимален размер е необходим, за да се гарантира, че не е застрашена фискалната устойчивост, като същевременно се даде възможност на всички държави членки да се възползват от гъвкавостта в процеса на преминаване към по-високо равнище на разходите за отбрана. Точните суми ще бъдат определени, когато данните за бюджетните резултати станат налични, за да се гарантира, че допълнителната гъвкавост се използва само по предназначение.
- (6) В препоръката си от 21 януари 2025 г. ⁽⁵⁾ Съветът одобри плана за нетните разходи на Португалия.
- (7) На 30 април 2025 г. Португалия подаде искане до Съвета и Комисията за задействане на националната клауза за дерогация.
- (8) В искането си Португалия посочва, че в контекста на повишено геополитическо напрежение продължаващата агресивна война на Русия срещу Украйна и заплахата от нея за европейската сигурност представляват екзистенциално предизвикателство за Съюза, което изисква значително увеличение на разходите за отбрана. Това е извънредно обстоятелство извън контрола на всяка държава членка.
- (9) В искането си Португалия представя данни за общите разходи за отбрана (таблица 1). Освен това Португалия предвижда постепенно увеличение на разходите за отбрана, което ще се доближи до 1,3 % от БВП през 2028 г. за следващите години. Следователно увеличението на разходите за отбрана оказва значително въздействие върху публичните финанси на Португалия.

Таблица 1: Общ размер на разходите за отбрана в Португалия

	2021 г. а	2022 г. а	2023 г. а	2024 г. б	2025 г. б
Общи разходи за отбрана на сектор „Държавно управление“ (% от БВП)	0,8	0,8	0,8	0,9	1,1

Източник: а: Евростат; б: Информация, предоставена на Съвета и на Комисията от Португалия.

- (10) Португалия смята, че увеличението на общите разходи за отбрана като съотношение към БВП от 2021 г. до 2025 г. ще бъде от порядъка на 0,3 процентни пункта и следователно ще допринесе за влошаване на салдото на сектор „Държавно управление“ и увеличаване на държавния дълг.
- (11) При равни други условия увеличението на разходите през периода, обхванат от националната клауза за дерогация, ще доведе до по-голям държавен дълг и дефицит до края на този период. Индикативните прогнози, изготвени от Комисията и допускащи до 2028 г. линейно усвояване на пълното увеличение на държавните разходи, позволено с настоящата препоръка, показват, че съотношението на дефицита към БВП и съотношението на дълга към БВП през 2028 г. ще бъдат съответно 1,2 процентни пункта и 2,1 процентни пункта по-високи, отколкото ако нетните разходи нараснат в съответствие с плана, определен в Препоръка C/2025/641 на Съвета. Това вероятно ще изисква допълнителна фискална корекция след периода на задействане на националната клауза за дерогация, за да се изпълнят изискванията на фискалната рамка, включително за да се гарантира, че съотношението на дълга към БВП следва или продължава да следва правдоподобно низходяща тенденция или остава на разумни равнища под 60 % от БВП в средносрочен план и че дефицитът остава или е сведен под 3 % от БВП и се поддържа под референтната стойност в средносрочен план. Португалия отчита, че в бъдеще може да бъдат необходими политики за запазване на фискалната устойчивост и спазване на фискалните правила в средносрочен план поради структурно по-високите разходи за отбрана. Ограниченото прогнозирано увеличение на равнищата на дефицита и дълга вследствие на националната клауза за дерогация, съгласувано от ангажмента на властите да внесат необходимата корекция, за да изпълнят всички изисквания на фискалната рамка в следващия набор от планове, гарантират запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.

⁽⁴⁾ Съобщение на Комисията (C(2025) 2000 final) от 19 март 2025 г.

⁽⁵⁾ Препоръка на Съвета от 21 януари 2025 г. за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Португалия (ОВ С, C/2025/641, 10.2.2025 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/641/oj>).

- (12) Данните за разходите за отбрана на сектор „Държавно управление“ се съставят и публикуват от националните статистически органи и Евростат в съответствие с Международната класификация на функциите на държавното управление (КОФОГ) ⁽⁶⁾ в рамките на Европейската система от национални сметки (ЕСС 2010) ⁽⁷⁾. Тези данни са подходящи за оценка на въздействието на разходите за отбрана върху държавния дефицит, дълг и нетни разходи, както и върху свързаните с тях понятия. Евростат, в тясно сътрудничество с националните статистически органи, ще установи процес на събиране на данни. Отправната точка следва да бъдат категориите по КОФОГ в областта на отбраната, като същевременно се вземе предвид определението на НАТО и се запази възможността за преодоляване на аномалии, които могат да се дължат на различията в съответните системи за годишно докладване. Процесът на събиране на данни трябва да бъде приведен в съответствие със сроковете за докладване по процедурата при прекомерен дефицит (ППДФ).
- (13) Освен това за някои от договорите за военно оборудване, подписани по време на срока на действие на националната клауза за дерогация, доставката може да се осъществи на по-късен етап, което ще окаже въздействие върху публичните финанси едва след срока на действие на клаузата. За да се предвиди този случай, гъвкавостта, предоставена съгласно националната клауза за дерогация, следва да се прилага и за разходите за отбрана, свързани с такава по-късна доставка, при условие че съответните договори са подписани по време на срока на действие на клаузата и че тези отложени разходи за отбрана остават в рамките на горепосочения общ таван.
- (14) Разходите, финансирани чрез заеми, предоставени от новия инструмент „Мерки за сигурността на Европа (SAFE)“ ⁽⁸⁾ с цел укрепване на европейската отбранителна промишленост, автоматично ще се ползват от горепосочената гъвкавост. За тази цел държавите членки ще докладват на Евростат за всички свързани с отбраната разходи, направени в рамките на инструмента SAFE по категориите „отбранителни продукти“ и „други продукти за отбранителни цели“, както са определени в предложението за регламент за създаване на инструмента SAFE.
- (15) С настоящата препоръка не се изменят определенията за държавен дефицит, дълг и нетни разходи, както и свързаните с тях понятия. Данните, основани на тези понятия, следва да бъдат събрани и докладвани от Португалия в съответствие с регламенти (ЕС) 2024/1263, № 479/2009 и № 549/2013,

ПРЕПОРЪЧВА:

- През периода 2025 – 2028 г. се допуска Португалия да се отклони от максималните темпове на растеж на нетните разходи, заложи в Препоръка С/2025/641 на Съвета ⁽⁹⁾, и да ги надвиши, доколкото нетните разходи над тези максимални темпове на растеж не надхвърлят:
  - увеличението на разходите за отбрана като процент от БВП от 2021 г. насам;
  - при условие че отклонението над максималните темпове на растеж на нетните разходи не е повече от 1,5 % от БВП.
- През годините след 2028 г. Португалия все още може да се отклонява и да надвишава максималните темпове на растеж на нетните разходи, заложи в препоръка на Съвета в съответствие с член 17 или член 19 от Регламент (ЕС) 2024/1263, доколкото нетните разходи над тези максимални темпове на растеж са свързани с доставки на военно оборудване, договорени преди края на 2028 г., и остават в рамките на горепосочения общ таван.
- В съответствие с член 22, параграф 7 от Регламент (ЕС) 2024/1263 отклоненията от максималните темпове на растеж на нетните разходи, заложи от Съвета, които се допускат с настоящата препоръка, няма да се вписват като дебити в контролния общ баланс на Португалия.
- За да се гарантира правилното вписване на допълнителните разходи, Португалия следва да включи действителните и планираните данни за общите разходи за отбрана (раздел 02 на КОФОГ), включително инвестициите в отбраната (раздел 02 Р.51 на КОФОГ), и всички разходи, които ще бъдат финансирани със заеми по SAFE, които не са обхванати от раздел 02 на КОФОГ:
  - за годините Т-4, Т-3, Т-2 и Т-1 (като годината Т е текущата година) в доклада до Комисията (Евростат) в съответствие с Регламент (ЕС) № 479/2009 на Съвета;

⁽⁶⁾ Наръчник за източниците и методите за съставяне на статистически данни по КОФОГ – Класификация на функциите на държавното управление (КОФОГ) – издание от 2019 г.

⁽⁷⁾ Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 174, 26.6.2013 г., стр. 1).

⁽⁸⁾ Регламент (ЕС) 2025/1106 на Съвета от 27 май 2025 година за създаване на инструмента „Мерки за сигурността на Европа (SAFE)“ чрез укрепване на европейската отбранителна промишленост“ (ОВ L, 2025/1106, 28.5.2025 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj>).

⁽⁹⁾ Препоръка на Съвета от 21 януари 2025 г. за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Португалия (ОВ С, С/2025/641, 10.2.2025 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/641/oj>).

б) за годините от 2021 до година Т (текущата година) в националните средносрочни фискално-структурни планове и в годишните доклади за напредъка в съответствие с член 11, параграф 1, член 15 и член 21, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2024/1263;

в) за годините Т (текущата година) и Т+1 в проектите на бюджетни планове в съответствие с Регламент (ЕС) № 472/2013.

Адресат на настоящата препоръка е Португалия.

Съставено в Брюксел на 8 юли 2025 година.

За Съвета

Председател

S. LOSE
